UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Ivris Gvlielmi Dvrandi

Durantis, Guilelmus

Augustae Taurinorum, 1578

Incidentibus quæstionibus. & de ordine cognit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96857

Visual Library

Bald. De reconuentione.

IVDEX laicus, qñ incidit qõ ſpiritualis corā eo, nõ cognoſcit plenarie
ſed ſummarie. nõ per modū diſceptationis: & tūc demū remittit, qñ partes
uolunt ꝓbare: §. nunc dicamus. uer. itē excep. & ſeq. ¶ In officio iudicis non
hēt locū recõuētio, ff. de var. cog. l. 1. in fi. niſi ſummarie ꝓcedat. uer. ſed nun
quid habet. & ſeq. Gul. ēt in ſummariis habet locū recõuentio: quoad hoc,
ut uentiletur coeā eodē iudice, & inter eaſdem ꝑſonas, ff. de ꝓcu. l. ſed & hæ.
§. 2. & l. oīm. ſed non quo ad eundē modū ꝓcedēdi, & ſimiliter decidendi: ni
ſi fuerit recõuentio de pari cā, ſcilicet ſummaria qa tūc eſt uera reconuētio,
quo ad oīa, ſecundū Doct. ff. de in. l. ſed & ſi reſtituat. in prin. Bald. ¶ Vſq; ad
ꝯcluſionē pt fieri reconuentio §. ſequit. ver. ſed omiſſis. ¶ Pari iure cēſetur
ꝯuētio & recõuentio: & debent ſimul una ſnia terminari. duæ tñ ſniæ ſunt ꝓ
nūciādæ. & duæ formę: & ſuper una pt ferri abſolutoria. & ſuꝑ alia ꝯdemna
toria: nemo. n. diceret abſolutoriā idem eſſe. G. hoc verū ſi recõuētio fit an
te litis ꝯteſtationem, & pariter liquet de utraq; alioquin pp obſcurū differri
non debet una ſine altera, C. de compē. l. fi. niſi ꝑ ſubterfugia & malitiam,
actoris ſit protracta ꝓbatio: qa tunc differtur certum pp incertum: nedū
quo ad pronūciationem: imo ſi eſſet pronūciatū differtur ēt quo ad execu-
tionē interpoſita tamen appellatione. in §. uidendū. uer. ſed ſecundum. cū
ſeq. ubi omnino uideas. ut no. in gl. 1. in fi. ff. quæ ſen. ſine appel. reſcin. Bald.
& uide omnino inf. tit. ſeq. §. 1. & inf. de iura. calū. §. cā. Nõ debet prius re-
ſponderi petitioni quam reconuentioni. ſcilicet ex interuallo. C. de ꝯpenſ.
l. neque. eo. §. uer. 1. G. ſufficit reconuenienti. properpetuanda iuriſdictio-
ne offerri actori libellum reconuentionis. eo. §. uerſ. 2. G. ar. de pu. iu. l. is: qui
reus. uer. inchoatus. Bal.

a ¶ De incidentibus Quæſtionibus, & de ordine Cognitionum [a]. Rubrica.

SAEPE plures in iudiciis quæſtiones emergunt, & dubiū eſt
cuius cognitio debeat præcedere ideoque cum hæc mate
ria vtilis ſit, & ſecretam aliquantiſper habeat indaginem,
ipſam apertius enodemus: primo dicentes aliqua, quæ an-
tiqui ſuper ea tradiderunt: poſtmodum alia ad cognitionem eius
dictum

ADDITIO.

a ¶ Pileus poſuit de hoc rub. & eſt ultima ſuæ ſecundæ partis. ¶ Tan. conuer
tit hanc rub. & eſt ſuæ ſecundæ partis pe. Commendabiliter autem auctor
ſic formauit rubric. propter rubricam de ord. cog. quæ ueniebat in 3. parte
ponenda,

SVMMARIVM.

1 *Quæſtio ciuilis quotupliciter incidere poſſit.*
2 *Quęſtiones incidentes ꝙ ſint prius tractandæ, & non ſimul.*
3 *Quæſtione ciuili incidente ciuili refert, an incidens ſit talis, quæ patiatur litis conteſtationem, uel non.*
4 *Quæſtiones plures & multiplices in iudicio deciduntur, quibus etiam multipliciter eſt prouidendum.*
5 *In quæſtionibus incidentibus primum conſtare debet de re, demum de eius circunſtantijs.*
6 *Actionem eligere an cogatur quis ante iuramentum calumniæ.*
7 *Diuerſæ quæſtiones ſi ab una parte tantum proponuntur, & ſint criminales, an accuſator poſſit eas ſimul proponere.*
8 *Agens de uno crimine contra vnum ciuiliter, an poſſit & contra alium de eodem crimine pendente iudicio primo, agere.*
9 *Plures & diuerſi ſi contra unum ſolum agant, quis primo ſit uenturus.*
10 *Quæſtio à diuerſis partibus mota quomodo ſit terminanda.*
11 *Prius prouocās prius eſt audiendus, libellum dando, iurando, teſtes producendo &c.*
12 *Petentium eandem vxorem prior prius auditur, propter vitandam difficultatem.*
13 *Ciuiles ſeu ſpirituales quæſtiones ſi earum altera directe proponitur, & altera per modum exceptionis, an ſimul poſſint agitari.*
14 *Diuerſæ quæſtiones criminales ſi à diuerſis partibus in iudicio proponunt, qualiter ſunt agitandæ, & nu. 16.*
15 *Reaccuſare ſuum accuſatorem an ſit in iudicio permittendum.*

1. §. Sciendum eſt igitur, quod cū duę q̄ſtiones in iu-
dicio ꝓponunt, aut ſunt ambæ prin-
a cipales, aut vna eſt principalis, & altera incidens: ſi quidē[a] ambæ,
ſunt principales, & ſunt ambæ ciuiles, quæ prius proponitur, pri-
mo tractabitur, & una ſententia terminantur, licet ſint ęquales-
dummodo ſe non contingant, vt ext. de or. cog. c. 2. §. nos autem
ff. de iud qui prior. & dixi ſ̃. titu. prox. § videndum. & dummodo
ſit talis quæſtio, de qua ille iudex poſſit alias cognoſcere, vt ibidē
no Si vero ſunt criminales, & inæquales, tunc maior minori præ
ponet: quod ſi vna ſit criminalis, & altera ciuilis, de criminali prius
aget, vt ex inferioribus apparebit. Porro ſi non ſunt ambæ prin-
cipales, ſed vna incidit alteri, tunc de incidenti principali prius co
gnoſcendum & pronunciandum eſt, ff. de lib. cau. ordinata. Inſtit.
de actionibus. §. præiudiciales. ext. de or. cog. cap. j. 3 q. 11 ſi de hæ-
1 reditate. C. de ord. iud. l. j. † ¶ Et ſcias, quandoque ciuilis quæſtio
incidit ciuili: vt ſi agenti de hæreditate incidenter & directè op-
ponitur, quod non eſt legitime natus, vt extra, de ordi. cogni. ca.
2. & qui fil. ſint leg. lator. vel quod eſt ſeruus. 3. q. 11 ſi de hæredi-
tate. C. de ordin. cognit. l. 2. ff. de alend. lib. l. ſi quis §. ſi vel parens.
¶ Quandoque vero. ciuilis incidit criminali: vt ſi is, qui credit ſe
liberum, accuſetur de crimine, poſtea moueatur ei ab alio quæ-
ſtio ſtatus, ead. quæſtio. ſi crimen. C. de ordin iud. l. 3. C. de adult.
quoniam Alexandrum, C. ad leg. Flau. de plag. præſes prouinciæ.
& l. plagij. ¶ Quandoque criminalis incidit ciuili, vt ſi agenti per
aliquod inſtrm̄ obiiciat quæſtio falſi, ea. q. ciuili. & C. ad leg. Cor-
nel. de fal. damus. ¶ Quandoque criminalis criminali: vt ſi agenti
de adulterio obiiciat lenocinium, ut c. q prius. & ff. de adul. l. 2. §. ſi
publico. ad idem. C. de lib. cau. ſi filium ff. ſol. mat. cum mulier ff.
2 de fur. l. fi. † ¶ Hæ igit incidentes, tanquam præiudiciales, tracta-
bunt prius, & non ſimul: quia ſic eſſet diuerſos proceſſus inutili-
ter intricare, cum principales ab eis depēdeant, ex̃, de iud. exhibi-
ta. de off. dele. prudentiam. §. ſexta. & dixit Bul ꝙ ſuꝑ incidentibus
quæſtionibus, vel exceptionibus non debet pronunciari, ſed tan-
tum cognoſci M. & P. dicebant, ꝙ ſemꝑ debet ꝓnunciari, ſuꝑ eis:
& hoc tenent Lau. & Vinc & P. & quaſi omnes Canoniſtæ, ex̃ de
reſtit. ſpol. ex conqueſtione. de appel. ſuꝑ eo de elect. cum dilecti.
b Ioan. & Azo [b] diſtinguunt inter emergentes & incidentes, quod
c videt Ber. approbare, quæ ꝑſequere, vt no. ext. de or. cog. c. j. [c] &
3 C. de or. iu. l. j. † ¶ Et, vt premiſſa clarius tibi liqueant, nota, quod[d]
d vbi ciuilis incidit ciuili, refert, an incidens ſit talis, quæ patiat litis
conteſtationem: vel ſi non patit, tunc de incidenti: erit principali-
ter ꝓnunciandum, vt C. de dilat à ꝓſedente. quæ eſt 3. q. 3. §. ſpa
tium. & hoc eſt verum, quando illa incidēs eſt de appenditiis cau
ſæ vt ibi. Si vero non eſt de appenditiis cauſæ, ſed quaſi de appen-
ditiis, tunc refert, vtrum litem patiatur conteſtari, vel non: ſi pa-
titur, vt eſt quæſtio ſtatus, vel pacti facti de non petendo, tunc de
principali eſt primitus cognoſcendum, poſtea de incidenti: & eo
ipſo quod de principali cognoſcitur, videtur de incidenti cogno
ſci: vt ff. de mino. intra vtile. & facit ſ̃. de or. cogn. l. 2. & ideo tunc
ſuper incidenti pronunciat, quia ſuper ea plene cognouit. nam ſi
cognouerit ſemiplene, tunc ſecus: nec fit præiudicium veritati,
vt ff. de his, qui ſui vel alic. iur. ſunt, ſi iudex. ff. de agnoſc. lib. ſi
quis. §. ſi vel parens. & §. meminiſſe. Si autem illa incidens non pa-
tiatur litis conteſtationem, vt quia dicit aduerſarius iudicē eſſe
excommunicatus, vel ſi ꝓponat recuſationis cauſam, de hac in-
cidenti debet prius cognoſci, quam ad alia percurrat: & ꝓ hoc
facit ff. de proba. l. 3. ſecundum Alber. Pap. Sed certe quidam Ca-
noniſtæ dicunt, quod etiam ſuꝑ exceptione excommunicationis,
& aliis, debet lis conteſtari, ut not. ſ̃. de excep. §. viſo. ver. ſed nun-
quid. Si autem criminalis incidit criminali, tunc ſi vna eſt præiu-
dicialis, illa præfarat, C. de adult. quoniam Alexandrum. Si ve-
ro ciuilis incidat criminali, vel econtra, tunc dic, vt C. de or. iu. l.
pe. ſecundum Alber. Pa. ¶ Cæterum adhuc circa præmiſſam ma-
e teriam eſt alia diſtinctione opus[e]. † Nam cum plures proponun-
4 tur in iudicio quæſtiones, aut proponuntur ab vna parte tantum
aut à diuerſis. Si ab vna tantū, aut ſunt quæſtiones ciuiles aut cri-
minales Si ſunt ciuiles, poteſt ꝓponens, quam maluerit, præmit-
tere, & omnes ſimul tractare, niſi in quatuor caſibus. ¶ Primus, ſi
ſint contrarię. tunc enim eligat, quā velit, & prius eam tractet, C.
de furt. l. j. C. ſi ſeruus exte. ſe emi man. l. j qa petens ꝯtraria, nõ de
bet audiri, ext. de app. ſolicitudinē in fi. 74. diſt. geſta. ext. vt eccl.
benef. vt noſtrū. quod dic, vt ſ̃. de act. ſeu pet. §. ſequitur. ver. no.
¶ Secundus eſt, ſi primo propoſita pendet ex altera, quæ poſtmo-
dum ꝓponi deſiderat: vt ecce, aliquis tanquam hæres, petit debi-
tum hęre-

ADDITIONES.

a Si quidē. ¶ In hoc principio proſequitur gl. Io. 3. q. 11. in ciuili. & Bernar.
hic e. tit. nam & hoc. vſque ad ver. ſed dixit.
b Et Azo. Quibus aſſentit Inno. de elect. cum inter R.
c C. j. ¶ Et vide, quod ibi ſcripſi ſuper j. gl. in qua opiniones iſtæ ponuntur, &
in lege, quæ ſtatim alleg. ibi autem in fin. poſuit quotuor modo, ex quibus ſu-
mi poteſt, quod quæritur de pronunciatione ſuper incidenti, præmiſſo ibi
breuiter, quid de his opinionibus ſit tenendum.
d Nota, quod. ¶ Secundum Alber. Pap. quem alleg. j̃.
e Opus. ¶ Secundum Tancre. cuius ſunt hæc verba vſque ibi, poteſt etiam,
quod tamen receperat ab Azo. in ſumma de or. iu. vbi etiam eſt ille ver. po-
teſt, & quoad mentem, quaſi totum, quod ſequitur vſque ad finem tit.

tum hęreditarium:poſtea uult inquiri,an ipſe ſit hæres, vel non
certè præpoſtera eſt talis petitio,C.de hære.act.vt debitũ ext.de
or.cog.tuã.vel ſi petã fundum rei vẽdicatione, & interim cõdi
cam fructus eius, ac ſi meus eſſet:repellar ab hac ſecũda petitiõe
5 ff.de excep.fundi.† Quamprimum enim conſtare debet de re,&
poſtea de circũſtantiis eius quæri:arg.ext.de eccl. ædifi.ad audiẽ
a tiã.& de re iu.abbate ſane [a].¶Tertius eſt, cũ ſecũda eſt ꝓiudicia-
lis primæ puta,petebam à te fundum Titianum,quem poſſides:
tu negas eum meum:ego peto uiam ad dictum fundum, per fun
dum Sempronianum,qui tuus eſt: non ſum audiendus in hac ſe
cũda petitione,quia ꝓiudicat primæ, ff.de excep.fundũ Titianũ.
Vel ſi à te fundũ aliquem in ſolidũ vendico,& uelim interim te-
cum agere communi diuidundo pro parte eiuſdem, nõ ſum au
diendus,quia per hanc ꝓiudicatur primæ,ut præ.l.fundi, quem.
¶Quartus eſt,quãdo ſunt tales actiones ꝓpoſitæ, quod una tol
litur alterius electione:ut actio de peculio, & tributoria :ꝗ tũc
debet unam ex illis eligere,ut ff.de tribut.quod in hæredem.§.eli
gere,¶Poteſt etiam eſſe quintus , cum altera eſt præambula : ut
cum quæritur de poſſesſione & proprietate,C de rei uen. ordi-
6 narij.† An autem ante iuramentum calumniæ cogatur quis eli-
gere actionem?not.ĩ.de iur.calum.§.j.uerſi.ſed quęritur,an. ſed
& ſi quis uelit plures ſuper eadem re conuenire poteſt,cum non
ſit prohibitus.Idem, ſi occaſione diuerſarum rerum , uel facto-
rum,argu.ff.de prob.ab ea parte.extr.de reſtit.ſpol.cum ad ſedẽ
& de fide inſt.inter dilectos.de donat. inter dilectos. de cenſ. cũ
olim.& c.olim.Quod ſi diuerſi agant contra unum , de hoc iam
7 ĩ.dicam.†¶Porro ſi diuerſæ quæſtiones ab una parte tantum ꝓ-
ponantur,& ſunt criminales,poteſt accuſator omnes ſimul pro
ponere,& ſimul de omnibus contra eundem in uno libello age-
re,ut ext.de ſimo.licet Heli.2.quæſtio.8. libellorum.ext.de iudi.
exhibita.extra.de accuſ.licet. 3.quæſt.x.c.j. 2. & 3. & illa crimina
ſunt clare ſpecificanda,& ſigillatim,ut accuſatus certificetur,ut
b extra de teſtib.pręſentium.alias incipit,ad hoc [b].& melius in de
c cre,Greg.X.de ele.ut circa [c].Sed ſi primo egerit de uno crimine
& in eius probatione defecerit,non admitteretur ad ſequentia:
d alias ſecus,ut 3.q.x.placuit.ſecundũ Tanc.[d]Quod autem dixi, v-
num poſſe contra eundem de pluribus criminibus ſimul agere :
intellige uerum eſſe,ex diuerſis factis : ſed ex eodem facto uide-
e tur quod non licet,arg.à contrario,C.de accuſ.qui crimen [e]. ꝗ
non debet bis id ipſum puniri,ext.de iud.at ſi clerici.in fi.ff.nau.
cau.ſtab.licet.§.fi. Quod ſi plures criminales actiones velit con-
tra duos ex diuerſis factis ꝓponere , dic ut ſ̃. de accuſatore,in 2.
f ver.[f] & ſeq. Occaſione aũt unius criminis põt unus mille accuſa
8 re:ꝙ dic,ut ibidem.†¶Si uero unus de eodem crimine uult con
g tra unum agere ciuiliter,& contra alium [g] criminaliter, pendẽte
priori iudicio,uel econtra,nõ poteſt,ff de publi.l.4.ff. ui bo.rap.
l.ff.§.j.ſed finito priori, poteſt ad alium habere recurſum. Si tñ
utraque quæſtio propter rem familiarem proponatur ,ut quia
aliquid abeſt,uel abfuit de patrimonio ſuo,C.quand ciuil.actio
præiud.cri.l.unica.& locum habet in publicis iudicijs,ut ibi dici
tur,idem etiam & in priuatis.nã in quolibet furto hoc habet lo
cũ,ut ff.de fur.l.fi.licet Pla.diſtinxerit inter publica & priuata iu
dicia.pro quo facit ff eo.interdum.§. qui furem. Sin autem cõ-
petat criminalis & ciuilis ad uindictam tantum,tollitur una ꝑ al
h teram,ff.de iniur.quod ſenatuſcõſul.& l.prætor.§.j. [h] †¶Quid
9 ſi plures [i] & diuerſi agunt contra unum,ſi quidem unus primo,
i & alter ſecundo ueniat,& ambo agunt ciuiliter,uel criminaliter
obtinet regula,qui prior appellat,&c.Sed ſi ſimul ueniant , & a-
gant ciuiliter,iudex eliget,quem uelit, ut ſit locus gratificationi
ut ff.de relig.l.fi.in prin.ext.de elect.uenerabilem.§. obiectioni.
de iure pat.quod autem ſi uero plures agant criminaliter,iudex
eliget magis idoneum,ff.de accuſ.ſi plures.ff.de popul.act.ſi plu
res.Argu.tamen contra ext de accuſ.licet ibi uidetur innuere,ꝙ
ſimul plures admittãtur:ſed ubi nõ fuit proceſſum cum eis,nec
k lis cõteſtata [k].item contra,2.q.j.in primis.uer.quia igitur.& ex-
de pur.ca.quot.Sol.ibi.

¶Vidimus qd iuris ſit,cum diuerſæ quæſtiones ciuiles,uel cri
minales ab una parte tantum, in iudicio mouentur , ſiue contra
10 unum,ſiue ꝯ plures:† nunc ſequitur uidere , quando à diuerſis
partibus mouẽtur : in quo etiã eadem diſtinctione opus eſt. Nã
aut ambæ ſunt ciuiles,uel ſpirituales,ſeu miſtæ:aut ſunt crimina
les,aut una eſt criminalis altera ciuilis. Si quidẽ ſunt ambæ ciui-
les,uel ſpirituales, uel miſtæ:aut proponũtur ambæ directè, aut
una directè,& altera per modũ exceptionis: ſi ambæ ſimul dire-
cte,proponuntur,una ab actore,altera à reo,tractãdæ ſunt, ꝓut
not.ſ̃.tit.prox.§.uidendum.& tunc habet locum regula illa , qui
prior appellat,prior agat,ext.de or.cog.c.2.quod quidem uerũ,
eſt,niſi altera ſit præiudicialis alterius.nam tũc præiudicialis pri-
us tractabitur,ut in concor.q̃ ſunt ſ̃ eo.tit.in prin.uer.ſi porro ſi
11 nõ in prin.†¶Item habet [l] locum prædicta regu. qui prior,&c.
l in proceſſu cauſæ , non in ſententia:ut ſcilicet qui prius prouo-
cat prius audiatur,libellum dando,iurando, teſtes producendo,
& huiuſmodi,vt ſ̃.tit prox.§.videndum.Item locum habet, cũ
vtraque quæſtio eſt ciuilis,vel utraque criminalis,& neutra pre
iudicialis,vel incidens.Item cum prima eſt maior ſecunda:ſed ſi
ſecunda ſit maior prima,præiudicat in criminalibus,niſi nomen
accuſati accuſare volentis accuſantem,receptum ſit inter reos,
vt dicam ĩ.ver. item porro. Item locũ habet hæc regula in ope-
ris pluribus locatis,ff.loca.in operis.Item in duplicib.iudicijs,ſci
licet communi diuidundo fami.erciſc. finium regun. vbi primo
qui prouocat ad iudiciũ habetur loco actoris,ff de iu.in his trib.
12 †¶Item prior petentium eandem vxorem, prius auditur , pro-
m pter vitandam difficultatem,ſecundum Vin.[m] Fallit aũt [n] & ip
n ſa regula,cum utraque eſt ciuilis,& ſecunda eſt præiudicialis:ꝗ
eſt de libertate,uel de filiatione:vt ff.de libe.cauſ.ordinata.C.de
adul.quoniam Alex.C.de ord.cog.l.j.& l.cum ſtatus.Item fallit,
cum ſecunda eſt criminalis,& prima ciuilis non præiudicialis,ut
C.de or.iud.l.fi.Item,cũ vtraque eſt criminalis,ſed ſecunda ma
ior.Item,cum utraque eſt par,ſed accuſatus vult ſuam iniuriam
proſequi,uel ſuorũ,C.qui accu.non poſ.l.j.& l.neganda.3.q.11.
13 c.j.† ¶Cæterum ſi ciuilium,ſeu ſpiritualium quæſtionum altera
directe proponitur,& altera per modum exceptionis,quia for-
te reus obijcit aliquid actori , ut eius intentionem excludat ,ut
non petat eum ſibi condemnari, tunc etiam ſimul agitabuntur,
fundata prius intentione actoris, C.de proba. exceptionem . &
de excep.ſi quidẽ.ext.de ord.cog.c.2.niſi forte exceptio ſit præ-
iudicialis,ut ſæpe dictum eſt:quia tunc præiudicialis prius tracta
bitur.quod uerum eſt,cum agitur petitorio,vt extr. eod.ca. j.Si
uero agitur poſſeſſorio , & reus obijcit præiudicialem exceptio
nem,ſecus eſt:puta, vxor petit ſibi virum reſtitui Licet enim uir
obijciat parentelam,prius tamẽ reſtituetur mulier,quam de pa-
rentela,cognoſcatur,extr.de reſti.ſpol.literas.& c.ex cõqueſtio
14 ne.de offi.deleg.cauſam quæ.& de diuo.c.porro. † ¶Porro ſi di
uerſæ quæſtiones criminales a diuerſis partibus in iudicio propo
nuntur,adhuc utendum eſt præcedẽti diſtinctione . ¶Nam aut
ambæ proponuntur principaliter,aut altera principaliter, & al-
tera per modum exceptionis: ſi quidem ambæ principaliter , ut
quia actor accuſat reum de uno,uel pluribus criminibus,& reus
o uerſa uice uult eum reaccuſare , iterum ſubdiſtingue. [o] † Nã aut
15 nomen receptum eſt in numero reorum, id eſt, lis eſt conteſta-
p ta: [p] & tunc de nullo crimine poteſt ſuum accuſatorem reaccu-
ſare, ff.ad leg.Iul.de adult.ſi maritus.§.præſcriptiones.& 3.q.11.
c.j.& dixi ſ̃.tit prox §.j Poteſt tñ inſcriptionem deponere. accu
ſatione pendente:& prima cã finita, illã poterit tractare, ut 3.q.
11.c.2. Si uero non eſt lis ꝯteſtata , põt reus accuſatorem ſuũ de
maiori crimine accuſare: & prius ſuper illo maiori audiet , ut 3.
q.11.prius eſt.C qui accuſ.non poſ.l j. De pari uero crimine, uel
minori,nõ poterit reaccuſare accuſatorẽ, niſi reus ſuam, uel ſuo
rum iniuriam proſequatur.vt 4.quæſt.6. omnibus. C. qui accu.
non poſ.cũ rationibus.ff.de accuſ.hos.§.lege. Cæterũ ſi reus nõ
uult

ADDITIONES.

a Sane. ¶ Lib.6.
b Ad hoc ¶ Lib.6.
c Vt circa. ¶ Lib.6.
d Secundum.Tanc. ¶ Vbi ſup.
e Qui crimen. ¶ Vide,quod no.2.q.6.ſi quis ex pluribus.
f Ver. ¶ Ibi dedi remiſsiones.
g Contra alium.Azo,ubi ſ̃.circa medium uer.ubi autem.dicit ꝯ eundem, & declarat illud eꝯ , ſcilicet qñ incipit a criminali, & ſubdit, ꝙ finita una cã, ad aliã poterit conuolare, hæc dixit propter uerba, quæ mutauit auctor.
h §.j. ¶ Hoc plus inſtituit Azo,remittens finaliter ad rubricam,quando ciuilis act.pręiud.crimi.
i Si plures. ¶ Verba Azo.ubi ſ̃.in fi.
k Lis conteſt. ¶ Vnde dicit Hoſt.in ſumma huius ti.in fi.quòd ſi ad id deuentum fuiſſet,forte papa alterum elegiſſet.
l Item habet. ¶ Secũdum Vinc.in præ.decr.2.ſuper ver.iu.& uſque ad eius ſignum,durant ipſius uerba.
m Secundũ Vinc. ¶ Qui declarabat hoc ibi,dicẽs,ꝙ ſi primus admiſſus probauerit matrimoniũ,dabit illi:ſi demum alius idem probauerit,ſed nõ de anteriori tpe,licet pares habeat probationes cũ prius agẽte,prior obtinebit ꝑ ꝑ probationes & poſſeſsionem,q̃ hẽt,de prob.ex literis.alias ſi ſimul adulterent,& probatiões eſſent pares , magna eſſet dubitatio,cui deberet adiudicari,cũ forte neutrũ confiteatur ſuum virum.Concederẽ hoc dictũ Vin.qñ ante factum ꝯſtaret,probationes debere eſſe pares.Sed quid ſi ſecũdus probet tempore anteriori?pro tanto dico audiendũ utrunque:& ſi talis paritas appareat,dic,ut no.de teſt.in noſtra.in fi.j.gl.
n Fallit autem. ¶ Reuertitur ad uerba Azon.
o Subdiſtingue. ¶ Secundum Tan.cuius uerba reaſſumit vſque ad ver.poſtremo.& habetur hæc pars 3.q.11.in Summa.
p Lis eſt conteſt. ¶ Ex quatur opinionibus,quas Cy.recitat in l j. C.qui accuſ.non poſ.in j.q.hæc eſt ſecunda,quæ etiam ſibi placet, ꝙ per conteſtationem dicatur nomen accuſati receptum inter nomina reorum & qño rñdeatur ad l.adulteram.C.de adul.ibi uide. dicit enim l.illam loqui de abſente poſt litẽ ꝯteſtatã:quaſi intendat,ꝙ deſcriptioni nõ ſit neceſſaria præſentia deſcribendi. ¶ Aduerte,ſm Bar.in l.2.C.ut nemo pri.ti. ꝙ in criminali cã quandiu pendet cognitio ſuper accuſatione,an ſit ualida , uelut donec iudex iuſte procedi pronunciabit,non recipitur quis inter reos.

vult contra actorē ſcribere,ſed tantum excipere, ut eũ ab accuſatione repellat,de quolibet crimine, pari uel maiori, pt ꝯ eum agere:& ꝓbato crimine in modũ exceptionis,accuſator repelletur,ut 6.q j.qui crimen.ext.de adul.c.pen.& fi.C.e.quoniã Alexadrũ.ext.de or.cog.c.1.& hoc quidē verum eſt, niſi accuſator eum accuſet de crimine excepto.nam tunc obiectu criminis nō poteſt eum a ſua accuſatione repellere,niſi ſit eius capitalis inimicus,vel conſpirator: ut hæc habentur & not.extra de accu.cum P.& de ſimo.licet Heli.& hæc ſit diuerſa in excipiente & accuſante:qa in excipiente non quæritur de iure accuſati,ſed de iure accuſatoris:& q excipit,non accuſat,ut C.ad l Cor.de falſ.l.falſi.ff.de accuſ.hi tantum.Itē ꝓbato crimine in modũ exceptionis,nulla pœna punitur actor,ſed tantum ab accuſatione repellitur : &
16 uide q̃ hic deſunt,ĩ.de accu.† ¶Poſtremo dicēdũ eſt, quid iuris, ſit qñ à diuerſis partibus diuerſæ quæſtiones ꝓponuntur,quarũ altera eſt criminalis,altera ciuilis : & quidem ſi actor ciuilem ꝓponit accuſationem,reus autē criminalē,criminalis prius tractabitur,q̃ ciuilis:ut C.de ordi.iud.l.pen.& fi.& 3.q.11.ciuili.niſi ciuilis ſit præiudicialis criminali:quia tunc primo tractabitur ciuilis, vt 3.q.11.ſi crimē.& C.de or.iud.l.fi.& ſ.dictum eſt. Vtrum libellus ſit neceſſarius,& litis conteſtatio, in præiudiciali quæſtione, no.ĩ.in tract.libel.in tit.de ord.cog.

ADDITIONES NOVAE.

* Quando ſuper incidenti & emergenti ſit pronunciandum,Bal.in repertorio quod fecit ſuper Innocen.in tit.de ord.cog.
* An iudex laicus poſsit de incidentibus ſpiritualibus cognoſcere,Bal.vbi ſupra.
* Quid ſi coram arbitro incidat quæſtio filiationis,an remittetur ad epiſcopum:& quid de arbitratore,uide Bal.in dicto repert.ſuper eo.ti.Item q̧d ſi fiat ſtatutum quod iudex laicus poſsit cognoſcere de ſpiritualibus,& q̧d operetur.Bald.ibidem.
* An exceptio clericatus.excommunicationis,& periurii dicantur ſpirituales,Hoſt.in c.de ord.cogni.

¶Bald.de incidentibus Quæſtionibus & ordine Cognitionum.

QVAESTIO Principalis dicitur illa,quæ mouetur principaliter propter ſe:& incidens large dicit̃,quę ſecundario mouetur,& iſta quandoque contrariatur.ut exceptio qñq; adminiculatur,ut quæ incipit ab eadē parte,vt l.ſicut,§.ſed ſi quæratur.in gl.Azo.ff.ſi ſerui.uen.Bal. & qñque mouetur vna q̃o principaľr,qñq; plures:ſi plures,aut ab una parte:& tunc ſi petitiones ſe nō ꝯtinguat,admittit̃ cumulatio:ſi ſe ꝯtingũt,dic ut in l.fundi. & l.fundo.ff.de exce.& ꝑ Dy.in c.nullus plurib.de reg.iur.li.6.ſi ad diuerſa,ut ꝯuētio & recōuentio, tunc ſi ſe ꝯtingũt,reconuentio non hēt uim exceptionis, ut not.ff.de inoffi.teſt.l.Pap.§.ſi filius.& hoc caſu ſi prius ſententiatur ſuper reconuentione,ſententia eſt nulla.quaſi indiſcuſa exceptione : argu. extra.de iud.c.exhibita.C. de ord. cog.l.fi. ¶ Si autem ſe non contingũt, tunc eſt aliqua,ſed poteſt appellari:ut no.ff.q ſen.ſine appel.reſcin.l.j.§.fi. B. ¶ Incidit ciuilis ciuili: vt ſi petēti hæreditatē patris,opponit̃,ꝙ ſit ſpurius. ¶ Item incidit criminalis,licet eius vigore pœna non aplicetur fiſco ut no.ff.de adult.l.2.§.ſi publico.ſed actio non dicitur criminalis,niſi principalis concluſio libelli ſit ad pœnam fiſcalem,ut not.in l.agraria.ff.de ter.mo.in gl. ¶ Ciuilis incidit criminali:ut ſi accuſatus de plagio,dicat ſe dominũ.C.de plag.l.p̃ſes,vel ſi agenti de adulterio,opponitur ꝙ eſt ſeruus,C.de adul.l.quoniam Alexandrum. ¶ Criminalis incidit criminali:ut ſi agenti de adulterio,opponitur de lonocinio : q̃d fieri debet ante litis conteſtationē,ff.de adul.l.2.§.q̧ hoc dicit.Et eſt ſpāle in iſta exceptione,ꝙ cōuictus ꝑ exceptionem punitur , ut d.§.ſi publico. quia non habet ſolum vim excluſionis ſed etiã punitionis, vt ibi ꝑ richar. ¶ Item incidit criminalis criminali:vt ſi accuſas me de vulnere,ego excipio , ꝙ prius illum occideras: imo & ſi te accuſo,habet ēt uim exceptionis reaccuſatio,C.qui acc.nō poſ.l.j.vbi de hoc,§.j. ver.ſcias.G. ¶ Dicitur ēt incidens quæſtio , emendatio & mutatio libelli:quæ fieri p̃t ex eadem inſtantia,quando libellus peccat in materia:ſecus ſi in forma:quia omnino debet eſſe nouus libellus forma ſubſtantiali mutata,ff.de adul.ſi accuſaturus.de accuſ.l.libellorum.uer.ꝙ ſi libelli.arg.ff.de iuſt.& iur.l.ius ciuile.& de teſta. mil.l. tribunus. §. ult. vide ĩ.de libel.concep.§.actorem. ¶ Dicitur etiam incidens quæſtio,replicatio: quæ poteſt Cumulari cũ petitiōe , ſi actor vult:ut peto decē ex mutuo, nō obſtante pacto de nō petēdo,q̧a poſtea feciſti pactũ de ñ ptēdo,ſ̃m Inn.C. ſi uerſ.ad rē iu.l.ij.Dr̃ ēt icidēs q̃ſtio,recōuētio,ar.ff.ď iuriſ.om.iu.l.ſi idē. §.ſed ſit.p̃ſertim ſi ꝯtingat principalem petitionē,ſ̃m Iac.But. Sciendum eſt autem,ꝙ incidentiũ quædã debent eadē ſententia terminari, quædam diuerſa:& iſtæ ex primo,uel ꝓprio vocabulo,vocant̃,emergentes,q̃ prius decidendæ ſunt,ff. de lib.cauſa,l.liberæ,ext.de iud.c.exhibita.ſ̃m Gul.Nō tñ eſt ſñia nulla,ſi de incidenti ꝓnũcietur nec dr̃ ꝓpterea inſtantia diuidi ff.de mi.l.in tra utile.Bal. Qñ incidens eſt talis q̃ ñ patitur litem conteſtari nec ꝓcedi,prius eſt cognoſcendũ de incidēti.Si aũt patit̃ litē conteſtari & ꝓcedi,prius eſt cognoſcendũ de principali,uer.ſi.& ut premiſſa. Gul.l.3.ff. de p̃uar.ſ̃m Alb.Pa.Gul. ¶ Quædã ſunt ꝯſtitutiones præiudiciales: quod dic,ut no.ff.de iu.l.per minorē.Quędã præambulę.uer.p̃t etiam.Gul.Sed primo debet ꝯſtare de re,poſtea de circunſtantiis eius quæri , uer.ſecũdus eſt Gul. ¶ Plures accuſationes poſſunt fieri ꝯ unum eodē libello , & ꝯ diuerſos ſi ſimul delinquerunt,C.de acc.l.ſi quis homicidii.Si autem q̧libet de ꝑ ſe,aut circa idem:& tunc idem,C.ſi reus,uel accu.l.2. Si circa diuerſa tũc non debent eodē libello permiſceri:quia nullam habent contiguitatē uide ĩ.porro.uide ĩ.de ſent.§.in uno & eodē.Gul. ¶ Præiudicialis quæſtio prius eſt tractãda in petitorio:ſecus in poſſeſſorio,uer.certũ.G. In excipiendo nō quærit̃ de iure accuſati,ſed de iure accuſatoris.uer,ſi.ad fi.G.

a ¶De Petitorio,poſſeſſorio,& ſpoliatione:[a] Rubrica.

ADDITIO.

a Nullus ex practicis auctoribus directe poſuit hanc Rubricam. ¶ Taoc.tamen parte 2.poſuit rubricas de libello recuperandæ poſſeſsionis,ſeu reſtitutionis:item adipiſcendæ:item & retinendę:& ſic ſuper rub.Poſſeſſoris. ¶ Roff.inter interdicta tractat de interdicto Vnde ui, Quod ui aut clam, uti poſſidetis,& Vtrobi.

SVMMARIVM.

1 *Petens ſe reſtitui,non poteſt niſi de alia ſpoliatione reconueniri.*
Excipi poteſt ſe ſpoliatione contra agentem,etiam de ſpoliatione.
2 *Duobus,vno cum petitoria actione,altero cum poſſeſſoria,ſimul adinuicem concurrentibus,vt vterque prius agat,quis eorum ſit præferēdus.*
3 *Actore primo petitorio agenti,& reo ſecundo poſſeſſorio qui conqueratur de ſpoliatione,qualiter ſit conſulendum.*
4 *Petitorium & poſſeſſorium in iudicio poſita ſi ſint ſup diuerſa , qd iuris.*
Recconuentio quo caſu tantum ante litis conteſtationem fieri poſſit.
5 *Spoliatio duobus modis poteſt in iudicio proponi.*
6 *Impetrans contra aliquem ſuper petitorio,an ille poſſit contra impetrãtem àgere poſſeſſorio coram eodem iudice.*
7 *Quæſtio ſpoliationis in modum actionis,uel exceptionis propoſita,ſemp repellit agentem in cauſa criminali.*
8 *Exceptio ſpoliatiōis,qbus cauſis,& à quibus & quot modis fieri poſſit.*
9 *Contra procuratorem nomine domini agentem,an poſſit excipi,quod ipſe procurator reum ſpoliauerit.*
10 *Exceptio de ſpoliatione non à tertio,ſed tertię perſonæ facta,puta à qua cauſa eſt habita,an fieri poſſit.*
Poſſeſſor alicuius pignoris aduerſus ſecundum creditorem non defendit ex iure primi creditoris.
11 *Exceptio ſpoliationis rerum priuatarum contra agentē de re ſpirituali, uel quaſi an admittatur.*
12 *Depoſitarius,uel commodatarius,apud quem res depoſita, uel cui commodata aufertur,an poterit reſtitutionem petere.*
Reſtitutionem petens debet probare poſſeſsionem & deiectionem.
13 *Debitor conuentus,qui tenetur per iuramentum ſoluere certa die,an poſſit opponere exceptionem ſpoliationis.*
14 *Spoliatus non tenetur reſpondere ſpoliatori ante reſtitutionem , nec vnquam eſt ei reſpondendum,ſi non ſit ſoluendo.*
15 *Spoliatore vltra mare rem habente,ſatiſdationibus eſt inſiſtendum.*
16 *Recipiens à ſpoliatore condignum,videtur ſpoliationi renunciare.*
17 *Actio & exceptio,quo caſu,& in quo differant:& nu.ſeq.*
19 *Epiſcopo petēte ab archidiacono iura epiſcopalia,q̃ poſſidet,ſi archidiaconus dicit ſe non teneri reſpondere , &c. cuius libellus ſit recipiendus.*
20 *Iura epiſcopalia in multis conſiſtunt.*
21 *Publicatis atteſtationib.& ſuper eis factis diſputationibus,an quis poſſit adhuc redire ad poſſeſſorium.*
Suſpenſio petitorij an poſſit fieri poſt concluſionem, ſeu renunciationem.
22 *Q̃one de poſſeſsiōe orta, & de ꝓprietate,prius poſſeſsiōis quæſtio finet̃.*
23 *In quæſtione de poſſeſsione & proprietate,ſi prius ſuper proprietate feratur ſententia,an teneat.*
24 *Regula iſta,Dolo petit quis quod reſtituturus eſt , locum habere dicitur, tam in petitorio,quam in poſſeſſorio.*
25 *Appellatio dicitur extinguere & ſuſpendere pronunciatum:qua pendente nihil eſt innouandum,nu.ſeq.*
Cauſa poſſeſsionis nil habet commune cum proprietate.
27 *Iudex qua parte habeat pronũciare,vbi actum eſt mere poſſeſſorium,& ab altera partium plene probatum eſt de dominio.*
28 *Petitorio intentato an poſſit ad poſſeſſorium recurſus haberi.*
29 *Agi ſimul interdicto retinendæ poſſeſsionis,ſcilicet Vtrobi,& Vti poſſidetis:& petitorio,an ſit poſsibile.*
Poſſidenti non datur rei vendicatio.
30 *Rei vendicatio ratione ſolius detentionis rei poteſt dari poteſt dari ei,qui poſſidet,cum alius detinet.*
31 *Intētãti interdictũ Vti poſſidetis an,poſſit exceptio ſpoliationis opponi.*
32 *Iudex qualiter pronunciabit,vbi agitur interdicto Vti poſſidetis,ſi partes probant æqualiter ſe rem,de qua agitur,poſſidere.*
33 *Poſſeſsio quibus modis poſſit amitti,& abſque vitio apprehendi.*
Iactare pecuniam ſuam nemo præſumitur.
34 *Cautela pro aduocato,per quam poterit facere ſuum clientulũ obtinere.*
35 *Cautela ad obtinendam & apprehendēdam poſſeſsionem alicuius rei abſque vitio quam quis ad ſe aſſerit pertinere.*
36 *Eccleſia nunquam moritur,nec eius poſſeſsiones,etiam beneficio vacante,dici poſſunt non poſſeſſæ.*
37 *Vacante eccleſia apud quos remaneat iuriſdictio.*
Eccleſia an dici poſſit ꝑ canonicos poſſidere,ſicut & ciuitas ꝑ ſuos miniſtros.
38 *Duobus de poſſeſsione contendentibus,quorum vnus turbat alium , & ambo dicunt ſe in ſolidum poſſidere,nec volunt de ſe inuicem conqueri, an poſſit iudex eos cogere petitiones ſuas offerre.*

39 *Interabdi*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN